

ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය පද්ධති වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ I වන සංරචකය - 2019

ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ I වන සංරචකයේ 2019 ජනවාරි 23 සිට 2019 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා වූ පළමු ගිණුම්කරණ කාලපරිච්ඡේදය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය සහ ප්‍රතිසංස්කරණය හා සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර බැංකුව අතර 2019 ජනවාරි 23 දින එළඹී අංක 8878-එල්කේ දරන ණය ගිවිසුමේ විධිවිධාන සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා ව්‍යාපෘති කාලය

මෙම ණය ගිවිසුම අනුව, වර්තමානයේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය එවකට සෞඛ්‍ය, පෝෂණ හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ නියෝජිතයන්‍ය වන අතර සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වර්තමානයේ රාජ්‍ය සේවා, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය, එවකට පළාත් සභා, පළාත් පාලන හා ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය සමඟ එක්ව මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන නියෝජිත ආයතන වේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය ප්‍රධාන වශයෙන් සංරචක දෙකකට බෙදා තිබෙන අතර I සංරචකය මධ්‍යම මට්ටමින් සහ පළාත් මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වේ. ව්‍යාපෘතියේ අරමුණු වන්නේ රටේ තෝරාගත් ප්‍රදේශවල, අධි අවදානම් ජනගහන කණ්ඩායම්වල බෝ නොවන රෝග හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම අවධාරණය කරමින් ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවාවල ප්‍රයෝජනය සහ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමයි. ණය සහ ප්‍රදාන ගිවිසුම අනුව, ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රු.මිලියන 31,588 කට සමාන එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 200 ක් වන අතර ඉන් රු.මිලියන 29,218 කට සමාන එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 185 ක් ව්‍යාපෘතියේ I වන සංරචකය සඳහා වෙන්කරන ලදී. ව්‍යාපෘතියේ සම්පූර්ණ පිරිවැය ප්‍රතිසංස්කරණය හා සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර බැංකුව විසින් මූල්‍යකරණය කිරීමට එකඟ විය. ව්‍යාපෘතිය 2019 ජනවාරි 23 වන දින එහි කටයුතු ආරම්භ කර 2023 දෙසැම්බර් 3 වන විට අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණි.

1.3 මතය

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා හා වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකාධිපති වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කර ගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස ව්‍යාපෘතියේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. නීති, රීති සහ රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම.

අංකය	නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ)	2019 මාර්තු 15 දිනැති කළමනාකරණ සේවා වක්‍රලේඛ අංක 1/2019	(i) 2.3.3 ඡේදය අවශ්‍ය අවම සුදුසුකම් නොසලකා නියෝජ්‍ය ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂවරයා බඳවාගෙන තිබුණි.	ව්‍යාපෘතියේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව මත පදනම්ව පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා විසින් පත් කිරීම සිදු කර තිබේ.	වක්‍රලේඛයේ දක්වා ඇති අවශ්‍යතාවයට අනුකූල වීම අවශ්‍ය වේ.
		(ii) 9.3 ඡේදය සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ අවශ්‍ය ව්‍යාපෘති මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීම් පවත්වා නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත.	ව්‍යාපෘති මෙහෙයුම් කමිටුවේ රැස්වීම් නීතිපතා පැවැත්වීම අවශ්‍ය වේ.
(ආ)	2018 ජුනි 04 දිනැති ව්‍යාපෘති ඇගයුම් ලේඛනයේ 64 වන ඡේදය.	සමාලෝචනයට භාජනය වන කාල සීමාව තුළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව අභ්‍යන්තර විගණනයක් සිදු කර නොමැත.	අදහස් දක්වා නැත.	අභ්‍යන්තර විගණනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුයි.
(ඇ)	2015 සැප්තැම්බර් 25 දිනැති ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාල වක්‍රලේඛ අංක SP/SB/07/15	වක්‍රලේඛ විධිවිධානවලට පටහැනිව, පුහුණු වැඩසටහන් සහ වැඩමුළු පැවැත්වීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන තෝරාගෙන තිබූ අතර ඒ සඳහා රුපියල් මිලියන 3.8 ක මුදලක් වැය කර තිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත.	වක්‍රලේඛයට අනුකූල වීම අවශ්‍ය වේ.

3. භෞතික කාර්යසාධනය

3.1 ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම්වල භෞතික ප්‍රගතිය

ක්‍රියාකාරකම	2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට		විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රමාද විමට හේතු
	අපේක්ෂිත භෞතික කාර්යසාධනය	ලභාකරගත් කාර්යසාධනය		
	ඒකක	ඒකක		
(අ) ප්‍රාථමික වෛද්‍ය සත්කාරක ආයතනවල සේවා වර්ග 4 ක පදනම මත සපයනු ලබන රෝගී හිතකාමී සේවා සංඛ්‍යාව	50	නැත	වාර්ෂික විසර්ජන සම්බන්ධිත දර්ශකය 4 (DLI - 4) ඉලක්ක පළාත් මට්ටමින් සාක්ෂාත් කර ගෙන නොතිබුණි.	ප්‍රමාදයට හේතු ඉදිරිපත් කර නැත.
(ආ) යොමු කිරීමේ දාමය හරහා කාලපරිච්ඡේදමය වශයෙන් රෝගී සත්කාර සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා පුද්ගලික සෞඛ්‍ය වාර්තා භාවිතා කරන ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන සංඛ්‍යාව.	50	නැත	වාර්ෂික විසර්ජන සම්බන්ධිත දර්ශකය 5 (DLI - 5) ඉලක්ක පළාත් මට්ටමින් සාක්ෂාත් කර ගෙන නොතිබුණි.	-එම-
(ඇ) වෛද්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියට සම්බන්ධ සහ භාවිතා කරන ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන සංඛ්‍යාව.	50	නැත	වාර්ෂික විසර්ජන සම්බන්ධිත දර්ශකය 6 (DLI - 6) ඉලක්ක පළාත් මට්ටමින් සාක්ෂාත් කර ගෙන නොතිබුණි.	-එම-
කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාරය	අදහස් දක්වා නැත.			
විගණකගේ නිර්දේශය	වාර්ෂික විසර්ජන සම්බන්ධිත දර්ශක ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.			

3.2 ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවේදී සිදු කරන ලද නිරීක්ෂණ

අංකය	සම්බන්ධතාව DLI	විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාර	විගණකගේ නිර්දේශය
(අ)	DLI-5	රෝගියාගේ තොරතුරු සටහන් කිරීම සඳහා විද්‍යුත් දත්ත පද්ධතියක් භාවිත කළ යුතු වුවද, රෝගීන් ලියාපදිංචි කිරීමේ තොරතුරු පමණක් පුද්ගලික පරිගණකයක විද්‍යුත් වශයෙන් සටහන් කර තිබුණු බව නියැදි විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.	අදහස් දක්වා නැත	ඉලෙක්ට්‍රොනික දත්ත පද්ධතිය වහා හඳුන්වා දිය යුතුය.
(ආ)	DLI-9	මධ්‍යම පළාතේ කටුගස්තොට සහ වටවල රෝහල්වල තිබෙන කොලෙස්ටරෝල් තීරු සහ ග්ලූකෝස් තීරු කොලෙස්ටරෝල් සහ ග්ලූකෝස් පරීක්ෂාව සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීය.	අදහස් දක්වා නැත	අවශ්‍ය දෑ සැපයීමට කටයුතු කළ යුතුයි.
(ඇ)	DLI-3	වයඹ පළාතේ සඳලංකාව, ගොකරැල්ල, දංකොටුව සහ මාදම්පේ යන රෝහල්වලටත් මධ්‍යම පළාතේ කඩුගන්නාව, කටුගස්තොට, නාලන්ද, වටවල රෝහල්වලටත් ප්‍රමාණවත් පුහුණු වෛද්‍ය නිලධාරීන් සහ මහජන සෞඛ්‍ය හෙද නිලධාරීන් සංඛ්‍යාවක් අනුයුක්ත කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත	ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් පත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඈ)	DLI-4	කඩුගන්නාව රෝහලේ සහ වටවල රෝහලේ Serum creatinine සහ Lipid Profile පරීක්ෂා කිරීම සඳහා රසායනාගාර පහසුකම් නොමැති බව නිරීක්ෂණය වූ අතර එම පහසුකම් වෙනත් කිසිදු රාජ්‍ය රෝහලකින් හෝ පෞද්ගලික රසායනාගාරයකින් ලබා ගැනීමට ද කටයුතු කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත	එකඟ වූ පරිදි රසායනාගාර සේවා සැපයීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 ව්‍යාපෘති අරමුණු වලින් බැහැරව කරන ලද ගෙවීම්

	විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාර	විගණකගේ නිර්දේශ
(අ)	දිවයිනේ තෝරාගත් ප්‍රදේශවල අධි අවදානම් ජනගහන කණ්ඩායම්වල බෝ නොවන රෝග හඳුනා ගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම පිළිබඳ අවධානය යොමුකරමින් ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සහ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන අරමුණයි. කෙසේ වෙතත්, ඉහත අරමුණට පටහැනිව, 2015 සහ 2016 වසර සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ වාර්ෂික කාර්ය සාධන වාර්තාව මුද්‍රණය කර සිටී තැටි පිටපත් කිරීමට ව්‍යාපෘතිය මගින් රුපියල් මිලියන 1.2 ක් වැය කර තිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත	ව්‍යාපෘති අරමුණු අනුව ප්‍රතිපාදන යෙදවීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (ආ) ණය ගිවිසුමට අනුව, සංරචකය 02 යටතේ පුහුණු ධාරිතා අදහස් දක්වා නැත. ණය ගිවිසුමට අනුව ප්‍රතිපාදන ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- ගොඩනැගීමේ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, දකුණු, උතුරුමැද සහ නැගෙනහිර පළාත් මඟින් සංරචක 01 යටතේ පුහුණු ධාරිතාව ගොඩනැගීම සඳහා රුපියල් මිලියන 34.50ක මුදලක් වැය කර තිබුණි.

3.4 මතභේදයට තුඩු දෙන කරුණු

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාර	විගණකගේ නිර්දේශය
<p>විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තාවලට අනුව, සමාලෝචිත කාලසීමාව තුළ I සහ II සංරචකවලින් සමන්විත සමස්ත ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබා දී තිබෙන මුළු මුදල රු.මිලියන 4,488.22 ක් විය. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයට අනුව, සමාලෝචිත කාල සීමාව සඳහා ලබා දී තිබෙන මුදල රු.මිලියන 1,717.80 ක් විය. රු.මිලියන 2,770.42 ක වෙනසට හේතු සසඳා නොතිබුණි.</p>	<p>විසර්ජන ක්‍රියාපටිපාටිය අනුව, විගණනය කරන ලද 2019 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා අදාළ විසර්ජන සබැඳි දර්ශකයෙහි කාර්යසාධනය මත පදනම්ව, ලෝක බැංකුව විසින් මහා භාණ්ඩාගාරයට රු. මිලියන 4,463 කට සමාන මුදලක් ලබාදී තිබුණි. නමුත්, ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පළාත් සභා, පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යන දෙක සඳහාම රුපියල් මිලියන 2,258 ක් පමණක් වෙන්කර තිබේ.</p>	<p>අරමුදල් වාර්තාගත කිරීම සඳහා සුදුසු පද්ධතියක් පවත්වා ගත යුතුය.</p>

3.5 පද්ධති හා පාලන

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
<p>ව්‍යාපෘතියේ වියදම් පෙන්වීම සඳහා ව්‍යාපෘතිය විසින් නිසි ගිණුම් වාර්තා පවත්වා නොතිබුණි. ඒ වෙනුවට, පැතුරුම් පත්‍ර භාවිත කරමින් සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ විවිධ අංශවලින් එකතු කරන ලද වවුචර මත පදනම්ව සිහිවටන ගිණුම් සකස් කර තිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නැත.</p>	<p>නිසි ගනුදෙනු සටහන් පද්ධතියක් ස්ථාපිත කර පවත්වාගෙන යා යුතුය.</p>